

Дәрбәнд

2025 Год Защитника Отечества

80-летие Победы в Великой Отечественной войне

ДОСТЛУГ. ГАРДАШЛЫГ. БИРЛИК.

12+

Тәсисчи: ДАҒЫСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МӘТБУАТ ВӘ ИНФОРМАСИЈА АКЕНТЛИЈИ

№12 (9851) 1920-чи илдән чыхыр 27 МАРТ 2025-чү ил, чүмә ахшамы.

Гүжәти 7 рубл.

РЕСПУБЛИКА ХӘБЭРЛӘРИ

Мариуполда хатирә лөвһәсинин ачылышы олуб

Мариуполда һүчүм заманы шәһәри мүдафиә едән әскәрләрин хатирәсинә хатирә лөвһәсинин ачылышы олуб.

Кизларда һазырланмыш хатирә «Мариупол Павлов Еви» һахынлығында учалдылмышдыр, бурада кәшфијатчылар бир нечә күн даирәви мүдафиә кечмишләр. Хатирә лөвһәсиндә Гара Дәниз Донанмасынын 810-чу бригадасынын вә һүсуси тәјинатлыларын һәрбчиләринин адлары һәкк олунуб. Мәрәсимдә Мариуполун азад едилмәсиндә иштирак едән гәһрәманларыннан бири, «Рокот-12» чағырыш нишанлы Дағыстандан олан дәниз чавушу Ајгүм Ногајев иштирак едиб. О, дикер һәрбчиләрлә бирликдә Павлов Евнин мүдафиә едиб. Өз һөјәтыны рискә атараг, 7 дөјүш јолдашыны јанан техниканын ичәрисиндән хилас едиб.

Һазырда Ајгүм республика рәһбәри Серкеј Меликовун тәшәббусу илә һөјәта кечирилән «Даг шүчаәти» кадр программында иштирак едир. Үмумиликдә ХҺӘ –ын 1300-ә јахын һәрбчиси вә ветераны иштирак едир. Биринчи каналын ефириндә Ајгүм Ногајев әмәлијјатын тәфәррүатларыны пәјлашыб. Мариуполдакы Павлов Еви 2022-чи илин мартында бирләшмиш бөлмә Украина Силаһлы Гүввәләринин арха һиссәсинә дәриндән ирәлиләјәрәк «Азовстал»-а јахынлашды. Русија һәрбчиләри Калмиус чајы үзәриндәки көрпүнүн везијјәтини гүјмәтләндирәрәк кечмиш јатагһанада даирәви мүдафиәјә башлајырлар. Дөјүшләр заманы мөлүм олур ки, Украинанын «Азов» милли алајынын гәраркаһы гоншу бинада јерләшир. Кәшфијатчылар мөлүматы команданлығы өтүрүрләр вә бир саат кечмәмиш милләтчиләрин гәраркаһы дағыдылыр. Русија һәрбчиләри дөрд күн әрзиндә дүшмәнин һүсумларыны дајандырдылар. Дөјүшләр заманы кәшфијатчылар дүшмәнин бир танкыны вә беш зирәһли техникасыны сырадан чыхарыблар. Бу шүчаәт Сталинградда Рекионал Истәһлакчылар Бирилинин бинасынын (Павлов Еви) мүдафиәси илә мүгајисә едилер.

Һәр шеј Гәләбә үчүн: Серкеј Меликовун кәстәриши илә ХҺӘ зонасына һуманитар јардым кәндәрилиб

Серкеј Меликовун кәстәриши илә Хүсуси һәрби Әмәлијјат зонасына бөјүк һәчмдә һуманитар јардым јола салыныб. Чох гыса бир мүддәттә ашағыда садалананлар алынараг һәрби гуллуғчулара тәһвил верилиб:

Квадрокоптерләр, АТВ-ләр, термал нишанкаһлар, радиостансијалар, мүһәндис мүһафизә васитәләри, бензин кенераторлары, харици аккумуляторлар, пејк аваданлығы дәстләри. «Бу, бизим үчүн бөјүк көмәкдир. Санки бир сәһрбаз кәлди вә тапшырылан дөјүш тапшырығыны јеринә јетирмәк үчүн һәр шеј етди», - дөјә һәрбчиләрдән бири гејд едиб. Кәндәрилән јүк Дағыстанын Русија Президенти јанындакы даими нүмајәндәлијинин фәал иштиракы вә «Бирлик» Фондунун дәстәји илә баш тутуб. Даһа әввәл Серкеј Меликов вургуламышды ки, һуманитар јардым бизим сәнкәрдә олан, бүтүн раһатлығлардан әл чөкәрәк Вәтәни мүдафиә едәнләрә севки, гајғы вә дәстәк кәстәрмәк борчумузду. Хүсуси һәрби Әмәлијјат башлајандан бәри Дағыстан ора 25 мин тондан чоһ һуманитар јардым кәндәриб.

«Дағыстанлылар дөјүш мејданында чәсарәт вә мөтанәт кәстәрирләр, командирләр мәнә наилијјәтләри һағғында данышылыр, һәтта өлкә рәһбәрлији дә онларын шүчаәтләрини гејд едир. Биз бунун һәрбчиләр үчүн нә гәдәр чәтин олдугуну баша дүшүрүк, лакин әминәм ки, етибарлы арха чәһәјә инам онлара күч верир», - Серкеј Меликов шөрһ едиб.

Исрафил Исрафилов Дағыстан Рекионал Нәзарәт Мәркәзинә рәһбәр тәјин едилиб

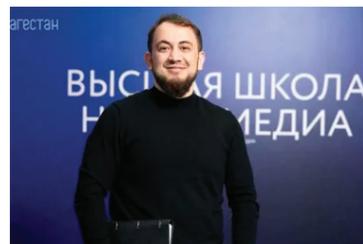
Исрафил Исрафилов 1994-чү ил август ајынын 5-дә Дәрбәнд районунун Берикәј кәндиндә анадан олуб. О, Дағыстан Дөвләт Университетинин журналистика факултәсинин, еләчә дә Јени Медиа Али Мәктәбинин мезунду.

Исрафил әмәк фәалијјәтинә ДДУ-нун мөтбуат хидмәтиндә мүхбир кими башлајыб. 2015-чи илдән «Наше национальное телевидение» телеканалында журналист вә телеапарычы ишләјиб, сонра исә хәбәрләр хидмәтинә рәһбәрлик едиб. 2017-чи илдән РИА Дағыстанда вә Дағыстан Республикасынын Рабитә Назирлији јанында Информасија вә Мәдәнијјәт Мәркәзиндә ишләјиб. 2018-чи илдән –Маһачгала 1 сајлы Шәһәр Клиники Хәстәханасынын баш һәкиминин ичтимаијјәтлә вә медиа илә әлагәләр

үзрә көмәкчиси олуб.

2020-чи илин нојабрындан 2021-чи илин октябрына гәдәр –Сосиал Медиа Маркетинги (СММ) үзрә «Новые люди» Партијјасынын Чәнуби вә Шимали Гафгаз Федерал Даирәләринин координатору. 2024-чү илин февралында о, «Дагестанскаја правда» гәзетинин баш редакторунун мүавини тәјин едилиб.

О, пандемия заманы 2020-чи илдән 2022-чи илә кими ишләдији COVID хәстәханасынын «гырмызы зонасына» дахил олан илк русијалы журналистләрдән бири олуб.

Хүсуси һәрби Әмәлијјатын ишығландырылмасында иштирак едиб, Сурија вә Гәзза золағынын сакинләри үчүн һуманитар јардымда иштирак едиб. Коронавирус баһары адланан о дөврдә хәстәхана үчүн Телеграм-да гајнар хәтт вә COVID сајты тәшкил етмишди.

Исрафил Исрафилов ичтимаи фәалијјәти илә дә таныныр. 2018-чи илдә о, «Феникс»

көнүллү тибб корпусуну ачды. О, Русија Федерасијасы Президентинин «Биз бирликдәјик» кампанијасында иштиракына көрә хатирә медалы, һәмчинин Дағыстан Республикасы рәһбәринин фәрди сааты вә Дағыстан Республикасы һөкүмәтинин фәхри диплому илә тәлтиф едилиб.

Рекионал Нәзарәт Мәркәзинин јени рәһбәрини командаја Дағыстан Республикасы Башчысы вә һөкүмәти Администрацијасы рәһбәринин мүавини Рашид Акавов вә АНО Диалог Рекионлары Шимали Гафгаз Федерал Даирәси илә иш шөбәсинин мүдир Артјом Павленко тәғдим едибләр.

Сәһифәни һазырлады А.Мәммәдова

БУ НӨМРӘДӘ

Серкеј Меликов: «Хрјуг мө шәси јанғындан сонра бәр па едиләчәк»

сәһ.2

Үмуми тәһсил тәшкилатларына автомобилләр тәғдим едиб

сәһ.3

«Дәрбәнд» гәзетинин редаксијасында кечирилән көрүшдә ана дилинин инкишафы мәсәләләри мүзакирә олунуб

сәһ. 6

Мирзә Мәһәммәд Тағы Гумри

сәһ.7

ФЭАЛЛАРЫН МҮРАЧИЭТИ

Серкеј Меликов: «Хрјуг мешәси жангындан сонра бәрпа едиләчәк»

Фөвгәладә һаллар комиссијасынын јығынчағында Дағыстанын башчысы Серкеј Меликов Хрјуг мешәсинин жангындан сонра бәрпа олачағыны билдириб.

Республика башчысынын мәтбуат-хидмәтинин вердији мөлүмәтә керә зәрәр чәкмиш мешәнин јашыл гатынын бәрпа олмасы бәрәсіндә төшәббүс Ахты районунун фәалларындан дахил олуб.

«Бу чәтин мәсәләдир, ләкин елми бирликләр чәлб едилмәклә ону һәлл етмәк вачибдир. һансы тәдбирләр керүлмәси вә јени биткиләрин нә вахт әкилмәсини мүәјјән едәчәјик. Хрјуг мешәсинин јашыл өртүјүнү бәрпа олунмасы үсулларыны тапацаг вә бу мәсәлә ишләнә һазырланацагдыр. Резерв фондундан вә дикер мәнбәәләрдән вәсаит ајрацајыг» дејә рекион башчысы билдириб.

Серкеј Меликов һәмчинин дә Фөвгәладә һаллар назирлијинин, ДИҺ-нин вә Дағыстан мешә тәсәррүфаты әмәкдашларына јангынын сәндүрмәсиндә фәал иштиракына керә төшәккүрүнү билдириб. Јангынын сәндүрүлмәсиндә фәргләнән иштиракчыларын дәвләт вә идарә мұкафатлары илә гејд едилмәсинә тапшырыг вериб.

«Јерли сакинләрин фәал мөвгеји сәјәсиндә нәтичә әлдә едилиб. Онларын сәјини гејд етмәк вачибдир. Инсанлар бмилмәлидирләр ки, биз онлар миннәтарыг»,-дејә республика башчысы гејд едиб.

ХҮСУСИ БУРАХЫЛЫШДА

Телеапарычы Андреј Малахов тәклиф едиб

«Россија-1» телеканалында «Малахов» програмында Дағыстандан олан Хүсуси һәрби Әмәлијат иштиракчысы лејтенант Мәһәмәд Гитинова һәср едилмиш хүсуси бураxылыш кәстәрилиб.

Онун апарычысы Андреј Малахов забитә Русија Федерасијасынын Гәһрәманы адыны верилмәси вачиблијинин һагында чидди мөвгә билдириб.

Хатырладаг ки, Мәһәмәд Гитинов һәрби әмәлијатларын кәдитшатында бәјүк икидик кәстәрмиш, о шәхсән 100 јараланмыш дөјүшчүнү хилас етмиш, еләчәдә һүчүм әмәлијатларында вә кешфијат миссијаларында иштирак едиб. Белә эпизодларын бириндә о РФ һәрби бирлешмәләри формасыны кејән деверсантла әлбәјаха дөјүшә кириб ону зәрәрләшдирмишдир. Аз сонра мұһасирәјә дүшәрәк ағыр јараланмыш вә һәр ики ајағы

ампутасија едилиб. Буна бамајараг о реабилитасијадан сонра хидмәтә гајытмыш вә Хүсуси һәрби Әмәлијат кечирилән зонада өз вәзифәләрини јеринә јетирир.

Бураxылышын өзүндә Мәһәмәд Гитиновун хилас етдији дөјүшчүләрин тарихи нүмајиш етдирилиб, һансыки онлар забитә гәһрәманына вә өз вәзифәсинә садиглијинә керә төшәккүрүнү билдириб. Верилиш кәдитшатында Андреј Малахов гејд етди ки, бу чүр икидикләр јүксәк дәвләт мұкафатына лајигдир вә о өлкәнин рәһбәрлијинә Мәһәмәд Гитиновун һүнәрини «Русија Гәһрәманы» ады илә гејд едилмәсинә мұрачиет едиб.

ХЕЈРИЈӘЧИЛИК БИЗИМ ГАНЫМЫЗДАДЫР

Маһачгалада еһтијачы олан аилләләр, ХҺӘ иштиракчыларынын аилләләри вә јетим ушаглар үчүн хејријә ифтары кечирилиб

ДР Халг Мәчлиси јанында VII кәнчләр парламентинин тәркиби республиканын мәркәзиндә еһтијачы олан аилләләр, Хүсуси һәрби Әмәлијат иштиракчылары вә јетим ушаглар үчүн хејријә ифтары тәшкил етдији бәрәдә рекион парламентинин мәтбуат-хидмәти мөлүмәт вериб.

Тәдбирин төнтәнәли һиссәсиндә ДР Мүфтилији јанында маариф шөбәсинин рәһбәри хафис, Шамил Мәһәмәдовун ифасында Гуран охумасы сәсләндирилмишдир.

Бураја топлашанларә тәбрик сөзү илә кәнчләр парламентинин сәдри Хочбар Баркајев, ДР Халг Мәчлисинин депутаты Солтан Ибраһимов, еләчәдә гонаглар-Үмумрусија дәвләт әдлијә университетинин Шималы Гафгаз Институтунун директору вә «Инсан» фондунун рәһбәри Мурад Мәһәмәдов чыхыш едиб.

О, Рамадан ајында еһтијачы оланларын дәстәкләнмәсинин вачиблијини гејд едиб вә төшәббүсә керә тәшкилатчыларә төшәккүрүнү билдириб.

Ифтар сәмими вә достлуг шәраитиндә кечиб. Сонра гонаглар үчүн дини әсаслары үзрә виқторина вә галибләрә

мұкафатларын тәгдим олунмасы тәшкил олунуб. Ахшама јекүн вуран Хочбар Баркајев гонагларын һамысына тә-

шәккүрүнү билдириб вә чәмијәтдә бирлијин вә гаршылыгы кәмәк кәстәрилмәсинин вачиблијини гејд едиб: Гој бу чүр сәмими ишләр биздә дини иманы мөһкәмләндирәрәк гаршылыгы һөрмәти вә јахынлары һагында гајыны мөһкәмләтсин.

ГАЛИБЛӘР ИФТАРДА

Заур Аскендеров јунан-рома күләшиндә чемпионатларын галиб вә мұкафатчылары илә көрүшүб

Дағыстан Республикасынын Халг Мәчлисинин сәдри Заур Аскендеров јунан-рома күләши үзрә Русија, Авропа вә Дүнја чемпионатларынын галибләри вә мұкафатчылары илә көрүшүб.

Тәдбир ифтар тәшкил олунан ат-идман клубунда кечирилиб. Тәдбирдә ДР Халг Мәчлиси сәдринин мұавини Камил Давдијев, мәдәнијәт, кәнчләрлә иш, идман вә туризм үзрә Комитенин сәдри Марат Пајзулајев, бәдән тәрбијәси вә идман јүзрә назир Сажид Сажидов вә ДР Халг Мәчлисинин депутатлары иштирак едиб.

Тәдбири Камил Давдијев ачыб.

назир Сажид Сажидова јунан-рома күләши үзрә Федерасијанын рәһбәри Мурат Пајзулајевә вә мөшгичиләр тәркибинә Дағыстанда јунан-рома күләшини инкишафы үзрә әвәсиз хидмәтләринә керә миннәтдарлығыны билдириб.

«Мән мөшгичиләримизи-республикамызда идманын инкишафына бәјүк хидмәтләр кәстәрәнләрә, сизин һәр бир ишинизә төшәккүрүмү билдир-

бүтүн республика онларын наливјәтләри илә фәхр едир.

Сажид Сажидов вә Мурад Пајзулајев Халг Мәчлисинин сәдринә онун республикада идманын инкишафында төһфәсинә, идманчыларын дәстәкләнмәсинә вә Дағыстанын инкишафына кәмәк кәстәрдијинә керә төшәккүрүнү билдириб.

«Сиз һәмишә идманын јанындасыныз, идманчылары дәстәкләјирсиниз вә бу дәстәк бизим үчүн чоһ вачибдир. Биз исә өз нөвбәмиздә сизи вә халгымызы севиңдирмәк үчүн гәләбәләрмизи артырацајыг» дејә Сажид Сажидов гејд едиб.

Заур Аскендеров чыхышын да бураја топлашанлары мұгәддәс Рамадан ајы мұнасибәтилә тәбрик едәрәк биркә ифтарларын дини бирлик үчүн вачиблијини гејд едиб.

Парламентин спикери ДР бәдән тәрбијәси вә итдман үзрә

мәк истәјирәм. Она керә ки, бу адамлар хүсуси миннәтдарлығы лајигдирләр» дејә Заур Аскендеров әләвә едиб.

О һәмчинин дә көркәмли наливјәтләр әлдә едән чемпионатларын галиб вә мұкафатчыларыны тәбрик едиб, чүнки

Чемпионатларын галиб вә мұкафатчыларына пул мұкафаты верилди. Идманчылар исә парламент спикеринә Федерасијанын сувенирләрини мұкафат вердиләр.

Сәһифәни һазырлады А.Мәдәтова

Абдулмуслим Абдулмуслимов: «Дағыстанын инвестиция портфели 2024-чи илдә 60 лајиһә дахил едиб»

Дағыстан һөкүмәтинин сәдри Абдулмуслим Абдулмуслимов ДР Халг Мәчлиси депутатлары гаршысында һесабахла чыхыш едәрәк 2024-чи илдә кичик вә орта саһибкарлығын дәстәкләнмәси үзрә апарылан ишдән данышыб. «Кичик вә орта саһибкарлығын дәстәкләнмәси үзрә иш апарылыр. «Даглизингфонд» инкишаф институту ишини фәал һәјата кечирир. Фонд кичик вә орта саһибкарлығы субъектләринин кредитләшмәсинә көмәк кәстәрир. һакимийәт органларынын вә Дағыстан Республикасынын саһибкарлығы бирликләринин јахшы гурулмуш иши сајәсиндә Русијанын игтисади инкишаф назирлијинин кечирдији нәтичәләринә көрә Дағыстан Республикасы 2024-чи илдә лидерләр сырасына дахил олмуш вә үчүнчү јери тутмушдур.

Чари илдә гаршыда дуран вәзифә «Бир пәнчәрә» принципини үзрә инвестиция лајиһәләринин мушајәт едилмәси механизмләринин сәмәрәлијини артырмаг, федерал инкишаф институтлары илә гаршылыгы фәалијәт үзрә иши

фәаллашдырмагдыр», -дејә о гејд едиб.

Дағыстан Республикасынын инвестиция портфели 2024-чи илдә үмуми дәјәри 483 милјард рубул олан вә 25 миндән артыг иш јерләри јарадан игтисадијатын мүхтә-

лиф саһәләриндә 60 лајиһәнин дахил едиб.

Дағыстанын баш назир Абдулмуслим Абдулмуслимовун билдирдији кими 2024-чи илдә мигјаслы инвестиция лајиһәләрин реаллашдырыл-

масына сатыш кечирилмәдән 8 торпаг саһәси верилмишдир. Торпагларын мәнимсәнилмәсинин сәмәрәлији вә инвесторларын өһдәликләринин јеринә јетирлмәси хүсуси нәзарәтдәдир.

«Сычрајыш» лајиһәләринин реаллашдырылмасына хүсуси диггәт јетирилмиш, онларын сајы һазырда алтыга чатдырылмыш вә үмуми дәјәри 600 милјард рубул вә 32 мин јени иш јерләри јарадылмышдыр.

Русијанын игтисади инкишаф назирлијинин гијмәтләндирилмәсинә көрә 2023 вә 2024-чи илләрин јекүнларына көрә Дағыстан Республикасы Шималы Гафгаз Федерал Дирәси субъектләри арасында «Сычрајыш» лајиһәләринин реаллашдырылмасы сәвијәсинә көрә вә башлыча кәстәричиләрә вә нәзарәт нөгтәләринин 100 фаиз ичрасына көрә биринчи јери тутур.

h. АСЛАНОВ

РЕСПУБЛИКА ХӘБӘРЛӘР

Абдулмуслим Абдулмуслимовун фәалијәти һаггында

Назирлик вә идарә рәһбәрләри республиканын баш назир Абдулмуслим Абдулмуслимовун Дағыстан һөкүмәтинин 2024-чү ил үзрә фәалијәти һаггында Халг Мәчлисинә тәгдим етдији һесабаты шәрһ едиб.

Сечимимиздә рәһбәрләрин шәрһләриндән әсас чыхарышлар:

Дағыстан Республикасы Баш Назиринин Торпаг вә Әмлак Мүнәсибәтләри үзрә муавини Заур Еминов: «Әмлак Назирлијинин командасы мүдрик рәһбәрлијинә,кәләчәји көрмәк вә чәтин гәрарлардан гөрхмамаг бачарыгына көрә Абдулмуслим Мухудиновичә миннәтдарлығыны билдирир. Биз бир мәгсәдә-Дағыстанын инкишафына вә онун сакинләринин рифаһына хидмәт едәрәк ирәлиләмәјә давам едәчәјик!»

Игтисадијат вә Эрази Инкишафы Назирини һачы Султанов: «Бир регионун социал-игтисади инкишафы бир чох амилләрлә мүәјјән едилер. Дағыстан игтисадијаты сон бир нечә илдә давамлы инкишаф нүмајиш етдириб вә өтән ил дә истисна олмајыб».

Тәһсил вә Елм Назирини Јәһја Бучајев: «Инди әсас мәсәлә тәһсил системинин һазырки инкишаф темпини ашагы салмагдадыр. Биркә сәјләрлә һәлә чох ишләр көрүлмәлидир. «Биз тәдричән республиканын тәһсил системини кәјфијәтчә јени сәвијәјә галдыра биләчәјик!»

Тикинти, Мемарлыг вә Мәнзил-Коммунал Тәсәррүфаты Назирини Бахтијар Уллајев: «Мәгсәдимиз Дағыстанда јашамаг вә ишләмәк үчүн раһат шәраит јаратмагдыр вә әминик ки, биркә сәјләрлә бу мәгсәдә наил ола биләрик!»

Тәби Сәрвәтләр вә Этраф Мүһит Назирини Ратмир Расулов: «Бүтүн бунлары кәләчәк нәсилләр үчүн горујуб сахламаг сәбәбиндән һәр чүр сәј кәстәрмәли, мүмкүн олан вә мүмкүн олмајан һәр шеји етмәлијик. Бу чагырышы Дағыстан Республикасы Халг Мәчлисинин әсас трибунасындан Дағыстан Республикасы һөкүмәтинин сәдри Абдулмуслим Абдулмуслимов сәсләндириб».

Кәнд Тәсәррүфаты вә Эрзаг Назирини Мухтарбиј Аджеков: «Абдулмуслим Мухудиновичин һаггы олараг гејд етдији кими,биз һәлә дә чидди проблемләрлә үзләширик,лакин Дағыстан Республикасы

рәһбәринин,баш назирин, федерал мәркәзин дәстәји вә әлбәттә ки, фермерләримизин әмәји сајәсиндә биз өн чәтин мәсәләләри һәлл едә биләчәјик».

Әмәк вә Сосиал Инкишаф Назирини Магомедзакид Кихасуров: «Баш назирин мәрүзәсиндәки мәлуматлар Дағыстанын фәал инкишаф едән регион олараг галдыгыны тәсдигләјир».

Мәдәнијәт Назирини Зарема Бутајева: «Әнәнәви мәнәви-әхлаги дәјәрләрин горунмасы, регионун мәдәнијәтинин дәстәкләнмәси вә инкишафы мәсәләләринә кәстәрдикләри диггәтә көрә Абдулмуслим Мухудиновичә вә Дағыстан рәһбәринә сәмими гәлбәдән тәшәккүр едирәм!»

Сәнајә вә Тичарәт Назирини Низам Халилов: «Абдулмуслим Мухудиновичин мәрүзәси Дағыстан Республикасы һөкүмәтинин бүтүн фәалијәтинин өһәтә едиб вә регионун инкишафынын әсас вәзифәләринин һәллине һәртәрәfli вә стратежи чәһәдән јохланылмыш јанашма нүмајиш етдириб».

Рәгәмсал Инкишаф Назирини Јури Гамзатов: «Мән Дағыстан Республикасы һөкүмәтинин сәдри Абдулмуслим Мухудиновичә регионда рәгәмсаллашма саһәсиндә тәшәббүсләри дәстәкләдијинә көрә миннәтдарлығымы билдирмәк истәјирәм. Әминәм ки, онларын һәјата кечирилмәси Дағыстанын рәгәмсал игтисадијатынын даһа да инкишафына, вәтәндашларымызын һәјәт кәјфијәтинин јахшылашдырылмасына вә республиканын федерал сәвијәдә мөвгејинин мөһкәмләндирилмәсинә тәһфә верәчәк».

Сәһијә Назирини Јарослав Глазов: «Баш назир чыхышында республикамызда милли лајиһәләрин һәјата кечирилмәсинин бәјүк ролуну гејд етди. Бу хүсусилә сәһијә сәнајәси үчүн вачибдир. Көһнәлмиш тибб мүәссисәләри,көһнәлмиш аваданлыг вә нәглијат вәзифәләри, тибби јардым кәстәрмәк үчүн нәглијат вәзифәләринин чатышмазлығы-бүтүн бунлар милли лајиһәләрлә әлдә едилән трансформасијалар сајәсиндә кечмишә чеврилир».

Енергетика вә Тарифләр Назирини Марат Шыхалијев: «Республикамыз инвесторлар үчүн чәлбәдичи региондур. Бу мөвгедән бүтүн бу мәсәләләр хүсуси өһәмијәт кәсб едир, чүнки енержи инфраструктуру инкишаф етмәдән бизнесин инкишафы мүмкүн дејил».

Нәглијат вә Јол Тәсәррүфаты Назирини Чампулат Салавов: «Дағыстан Республикасы һөкүмәтинин сәдри Абдулмуслим Абдулмуслимов иллик һесабатында республиканын социал-игтисади инкишафы үчүн нәглијатын әлчәтмазлығынын вачиблијини вургулады»

Милли Сијасәт вә Дини Мәсәләләр Назирини Енрик Муслимов: «Мүсбәт милләтләрәрасы вә конфессияларарасы мүнәсибәтләрин горунуб сахламасы һөкүмәтин фәал јанашмасынын вә сәдрин рәһбәрлији алтында фәалијәт кәстәрән бүтүн команданын фәал мөвгејинин нәтичәсидир».

А.Мәммәдова

Үмуми тәһсил тәшкилатларына автомобилләр тәгдим едиб

Дағыстан Республикасы һөкүмәтинин сәдри Абдулмуслим Абдулмуслимов тәнтәнәли сурәтдә республиканын үмуми тәһсил тәшкилатларына 50 әдәд јени автомобилләр тәгдим едиб.

Нәглијат вәзифәләри Дағыстанын 23 рајону вә 5 шәһәринә көндәрилиб ки,бу да мөктәбләр үчүн нәглијатын әлчәтанлығыны өһәмијәтли дәрәчәдә јахшылашдырачак. Бу лајиһәнин һәјата кечирил-

раһат кәдиш-кәлишини тәмин едәчәк.

Дәрбәнд рајон ичра башчысынын муавини Руслан Әһмәдов Әрәблинскаја там орта мөктәбинин директоруна јени автобуслардан биринин рәмзи ачарыны тәгдим едиб.

мәсинә 160,9 милјон рубл ајрылыб. Лајиһә чәрчивәсиндә мүасир стандартлара ујгун тәһиз олунмуш комфортлу ГАЗ вә ПАЗ маркалы автобуслар алыныб. Автобусларын тутуму 12-24 нәфәр арасында дејишир ки, бу да мөктәбләрин тәһлүкәсиз вә

јени автобусларын кәтирилмәси учғар рајонларда јашајан шакирдләр үчүн нәглијатын әлчәтанлығы проблемини һәлл едәчәк вә шакирдләрин тәһсил мүәссисәләринә мүнтәзәм дашынмасыны тәмин едәчәк.

h.Асланов

ПОНЕДЕЛЬНИК 31 МАРТА 2025 ГОДА

<p>7 ПЕРВЫЙ КАНАЛ</p> <p>05.00 "Доброе утро". 09.00 Новости. 09.20 "Модный приговор". 10.10 "Жить здорово!" (16+). 10.55 "АнтиФейк". (16+). 11.25 "Информационный канал". (16+). 12.00 Новости. 12.15 "Информационный канал". (16+). 15.00 Новости. 15.15 "Давай поженемся!" (16+). 16.05 "Мужское/Женское". (16+). 17.00 "Информационный канал". (16+). 18.00 Новости. 18.30 "Информационный канал". (16+). 19.35 "30 лет вместе. Игры, в</p>	<p>которые играют люди". (12+). 21.00 "Время". 22.00 Т/с "Любовь Советского Союза". (16+). 23.00 "Большая игра". (16+). 00.00 "30 лет вместе. Магия кино". (12+). 01.25 "Подкаст.Лаб". (16+). 03.00 Новости. 03.05 "Подкаст.Лаб". (16+).</p> <p>РОССИЯ РТР</p> <p>05.00 «Утро России». 09.00 «Вести». 09.30 Местное время. 09.55 «О самом главном». (12+). 11.00 «Вести». 11.30 «Вести». Местное время.</p>	<p>12.00 «60 минут». (12+). 14.00 «Вести». 14.30 Т/с «Зацепка». (12+). 16.30 «Вести». 17.00 «Малахов». (16+). 18.00 «60 минут». (12+). 20.00 «Вести». 21.10 «Вести». Местное время. 21.30 Т/с «Дама с собачкой. Новые серии». (16+). 23.30 «Вечер с Владимиром Соловьевым». (12+). 02.00 Т/с «Зацепка». (12+). 03.00 «Вести». 03.30 Т/с «Зацепка». (12+). 03.30 Т/с «Зацепка». (12+).</p> <p>RENTV</p> <p>05.00 «Самые шокирующие гипотезы». (16+).</p>	<p>06.00 «С бодрым утром!» (16+). 14.00 «Вести». 08.30 «Новости». (16+). 09.00 «Военная тайна». (16+). 11.00 «Как устроен мир с Тимофеем Баженовым». (16+). 12.00 «Информационная программа 112». (16+). 12.30 «Новости». (16+). 13.00 «Загадки человечества с Олегом Шишкиным». (16+). 14.00 «Невероятно интересные истории». (16+). 15.00 «Засекреченные списки». (16+). 16.00 «Информационная программа 112». (16+). 16.30 «Новости». (16+). 17.00 «Тайны Чапман». (16+). 18.00 «Самые шокирующие гипотезы». (16+). 19.00 «Информационная программа 112». (16+).</p>	<p>19.30 «Новости». (16+). 20.00 Х/ф «Совершенно секретно». (16+). 22.00 «Знаете ли вы, что?» (16+). 23.00 «Новости». (16+). 23.30 Х/ф «Тройная угроза». (18+). 01.20 «Самые шокирующие гипотезы». (16+). 02.05 «Тайны Чапман». (16+). 04.25 «Самые шокирующие гипотезы». (16+).</p> <p>ТНТ 07.00 "Утро ТНТ". (16+). 08.00 Т/с "Однажды в России". (16+). 09.00 "Выжить в Самарканде. Игра сезонов". (16+). 11.30 "Титаны". (16+).</p>	<p>13.30 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 20.00 Т/с "СашаТаня". (16+). 21.00 Т/с "Афоня". (16+). 21.55 Х/ф "Астерикс на Олимпийских играх". (12+). 00.15 Х/ф "Беляковы в отпуске". (16+). 02.00 Х/ф "Битва пап". (12+). 03.10 Т/с "Однажды в России". (16+).</p> <p>РОССИЯ 2</p> <p>04.00,05.00,06.00,07.00,08.00,08.25,09.00,10.00,11.00,12.00,13.00,14.00,15.00,15.39,16.00,17.00,18.00,19.02,20.00,21.00,22.00,23.00,00.00,01.00,02.00,03.00 Новости. 04.15 Зеленый переход.</p>	<p>(16+). 04.36,05.40,06.33,07.53,08.15,11.26,15.17 Погода 24. (16+). 05.32,05.48,07.44,11.11,12.16,13.16,15.20,15.49,16.11,17.14,18.14,19.20,20.18,21.15,00.46,03.19 Новая Россия. (16+). 06.42 Городские технологии. (16+). 08.31,01.28 Взгляд из Петербурга. (16+). 09.33,17.34,21.34 Деловое путешествие. (16+). 10.10 Москва. Кремль. Путин. (16+). 11.38 В центре Азии. (16+). 12.33,18.33,23.29,02.31 Сделано в России. (16+). 13.33 Типичная Новороссия. (16+). 14.41 Спецрепортаж. (16+). 16.43,22.42 Стоп Фейк. (16+). 00.37 День в истории. (6+).</p>
---	--	--	---	---	---	--

ВТОРНИК 1 АПРЕЛЯ 2025 ГОДА

<p>7 ПЕРВЫЙ КАНАЛ</p> <p>05.00 "Доброе утро". 09.00 Новости. 09.20 "Модный приговор". 10.10 "Жить здорово!" (16+). 10.55 "АнтиФейк". (16+). 11.25 "Давай поженемся!" (16+). 12.00 Новости. 12.15 "Давай поженемся!" (16+). 15.00 Новости. 15.15 "Давай поженемся!" (16+). 16.05 "Мужское/Женское". (16+). 17.00 "Давай поженемся!" (16+). 18.00 Новости. 18.30 "Давай поженемся!" (16+).</p>	<p>19.30 "30 лет вместе. Магия кино". (12+). 21.00 "Время". 22.00 Т/с "Любовь Советского Союза". (16+). 23.00 "Большая игра". (16+). 00.00 "30 лет вместе. История специальных проектов". (12+). 01.25 "Подкаст.Лаб". (16+). 03.00 Новости. 03.05 "Подкаст.Лаб". (16+).</p> <p>РОССИЯ РТР</p> <p>05.00 «Утро России». 09.00 «Вести». 09.30 Местное время. 09.55 «О самом главном». (12+). 11.00 «Вести».</p>	<p>11.30 «Вести». Местное время. 12.00 «60 минут». (12+). 14.00 «Вести». 14.30 Т/с «Зацепка». (12+). 16.30 «Вести». 17.00 «Малахов». (16+). 18.00 «60 минут». (12+). 20.00 «Вести». 21.10 «Вести». Местное время. 21.30 Т/с «Дама с собачкой. Новые серии». (16+). 23.30 «Вечер с Владимиром Соловьевым». (12+). 02.00 Т/с «Зацепка». (12+). 03.00 «Вести». 03.30 Т/с «Зацепка». (12+).</p> <p>RENTV</p>	<p>05.00 «Самые шокирующие гипотезы». (16+). 06.00 «С бодрым утром!» (16+). 08.30 «Новости». (16+). 09.00 «Военная тайна». (16+). 10.00 «Совбез». (16+). 11.00 «Как устроен мир с Тимофеем Баженовым». (16+). 12.00 «Информационная программа 112». (16+). 12.30 «Новости». (16+). 13.00 «Загадки человечества с Олегом Шишкиным». (16+). 14.00 «Невероятно интересные истории». (16+). 15.00 «Документальный спецпроект». (16+). 16.00 «Информационная программа 112». (16+). 16.30 «Новости». (16+). 17.00 «Тайны Чапман». (16+). 18.00 «Самые шокирующие гипотезы». (16+).</p>	<p>гипотезы». (16+). 19.00 «Информационная программа 112». (16+). 19.30 «Новости». (16+). 20.00 Х/ф «Поступь хаоса». (16+). 22.00 «Загадки человечества с Олегом Шишкиным». (16+). 23.00 «Новости». (16+). 23.30 Х/ф «Револьвер». (18+). 01.40 «Самые шокирующие гипотезы». (16+). 02.30 «Тайны Чапман». (16+). 04.30 «Самые шокирующие гипотезы». (16+).</p> <p>ТНТ 07.00 "Утро ТНТ". (16+). 08.00 Т/с "Однажды в России". (16+). 09.00 "Музыкальная интуиция". (12+).</p>	<p>11.00 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 19.00 Т/с "СашаТаня". (16+). 21.00 Т/с "Афоня". (16+). 22.00 Х/ф "Красавица и чудовище". (12+). 00.20 Х/ф "Красная шапочка". (12+). 02.05 Х/ф "Эльвира, повелительница тьмы". (16+). 03.35 Т/с "Однажды в России". (16+). 06.00 "Утро ТНТ". (16+).</p> <p>РОССИЯ 2</p> <p>04.00,06.51,00.46 День в истории. (6+). 04.05 Парламентский час. (16+). 05.30,06.18,07.00,07.57,08.45</p>	<p>,12.00,13.00,14.00,17.00,22.00,02.30 Новости. 05.34,06.32,07.50,08.35,11.29,15.21 Погода 24. (16+). 06.45,14.40,00.51 Инструкции. (16+). 07.32 Вести.Net. (16+). 11.34,14.53,22.32 Вопрос науки. (16+). 11.46,13.45 Спецрепортаж. (16+). 12.39 Интервью. (16+). 15.00,15.33,18.00 Факты. (16+). 17.35,20.32 Вести. Дежурная часть. (16+). 19.02,21.00,21.35 Вести с Алексеем Казаковым. (16+). 21.23 Научпоп. (16+). 01.09 Вечер с Вл. Соловьевым. (16+).</p>
---	---	---	---	--	---	--

СРЕДА 2 АПРЕЛЯ 2025 ГОДА

<p>7 ПЕРВЫЙ КАНАЛ</p> <p>05.00 "Доброе утро". 09.00 Новости. 09.20 "Модный приговор". 10.10 "Жить здорово!" (16+). 10.55 "АнтиФейк". (16+). 11.25 "Информационный канал". (16+). 12.00 Новости. 12.15 "Информационный канал". (16+). 15.00 Новости. 15.15 "Давай поженемся!" (16+). 16.05 "Мужское/Женское". (16+). 17.00 "Информационный канал". (16+). 18.00 Новости. 18.30 "Информационный канал". (16+).</p>	<p>канал". (16+). 19.30 "30 лет вместе. История специальных проектов". (12+). 21.00 "Время". 22.00 Т/с "Любовь Советского Союза". (16+). 23.00 "Большая игра". (16+). 00.00 "30 лет вместе. Больше, чем спорт". (12+). 01.30 "Подкаст.Лаб". (16+). 03.00 Новости. 03.05 "Подкаст.Лаб". (16+).</p> <p>РОССИЯ РТР</p> <p>05.00 «Утро России». 09.00 «Вести». 09.30 Местное время. 09.55 «О самом главном». (12+). 11.00 «Вести».</p>	<p>11.30 «Вести». Местное время. 12.00 «60 минут». (12+). 14.00 «Вести». 14.30 Т/с «Зацепка». (12+). 16.30 «Вести». 17.00 «Малахов». (16+). 18.00 «60 минут». (12+). 20.00 «Вести». 21.10 «Вести». Местное время. 21.30 Т/с «Дама с собачкой. Новые серии». (16+). 23.30 «Вечер с Владимиром Соловьевым». (12+). 02.00 Т/с «Зацепка». (12+). 03.00 «Вести».</p> <p>RENTV</p> <p>03.30 Т/с «Зацепка». (12+). 05.00 «Самые шокирующие гипотезы». (16+).</p>	<p>гипотезы». (16+). 06.00 «С бодрым утром!» (16+). 08.30 «Новости». (16+). 09.00 «Документальный спецпроект». (16+). 10.00 «Совбез». (16+). 11.00 «Как устроен мир с Тимофеем Баженовым». (16+). 12.00 «Информационная программа 112». (16+). 12.30 «Новости». (16+). 13.00 «Загадки человечества с Олегом Шишкиным». (16+). 14.00 «Невероятно интересные истории». (16+). 15.00 «Легенды и мифы». (16+). 16.00 «Информационная программа 112». (16+). 16.30 «Новости». (16+). 17.00 «Тайны Чапман». (16+). 18.00 «Самые шокирующие гипотезы». (16+).</p>	<p>19.00 «Информационная программа 112». (16+). 19.30 «Новости». (16+). 20.00 Х/ф «Невозможное». (16+). 22.05 «Безумные факты». (16+). 23.00 «Новости». (16+). 23.30 Х/ф «Средневековье». (18+). 01.50 «Самые шокирующие гипотезы». (16+). 02.35 «Тайны Чапман». (16+). 04.30 «Самые шокирующие гипотезы». (16+).</p> <p>ТНТ 07.00 "Утро ТНТ". (16+). 08.00 Т/с "Однажды в России". (16+). 11.00 Т/с "Реальные пацаны". (18+).</p>	<p>19.00 Т/с "СашаТаня". (16+). 21.00 Т/с "Афоня". (16+). 22.00 Х/ф "Мушкетеры в 3D". (12+). 00.20 Х/ф "Агент Три нуля". (18+). 02.05 Х/ф "Ганмен". (18+). 03.45 Т/с "Однажды в России". (16+). 06.00 "Утро ТНТ". (16+). 05.50 Однажды в России. (16+). 06.00 Утро ТНТ. (16+).</p> <p>РОССИЯ 2</p> <p>06.00,08.45,09.57,10.45,12.00,13.00,13.40,19.00,00.00,01.00,02.00 Новости. 04.00,06.45,07.57,08.45,10.00,11.00,11.40,17.00,22.00,23.00,00.00 Новости.</p>	<p>04.00,05.30,06.18,07.00,07.57,08.45,11.00,11.44,13.00,17.00,19.02,21.00,21.35,00.00 Новости. 04.23,06.51,00.42 День в истории. (6+). 04.34,17.35,20.32 Вести. Дежурная часть. (16+). 05.34,06.32,07.50,08.35,11.14,15.21 Погода 24. (16+). 06.45,10.53,14.53,00.51 Инструкции. (16+). 07.32,11.39 Вести.Net. (16+). 10.15,12.49 Интервью. (16+). 11.17,23.43 Спецрепортаж. (16+). 15.00,15.33,18.00 Факты. (16+). 21.23 Научпоп. (16+). 01.09 Вечер с Вл. Соловьевым. (16+).</p>
---	---	--	--	---	--	---

ЧЕТВЕРГ 3 АПРЕЛЯ 2025 ГОДА

<p>7 ПЕРВЫЙ КАНАЛ</p> <p>05.00 "Доброе утро". 09.00 Новости. 09.20 "Модный приговор". 10.10 "Жить здорово!" (16+). 10.55 "АнтиФейк". (16+). 11.25 "Информационный канал". (16+). 12.00 Новости. 12.15 "Информационный канал". (16+). 15.00 Новости. 15.15 "Давай поженемся!" (16+). 16.05 "Мужское/Женское". (16+). 17.00 "Информационный канал". (16+). 18.00 Новости. 18.30 "Информационный канал". (16+). 19.25 "30 лет вместе. Больше, чем спорт". (12+). 21.00 "Время". 22.00 Т/с "Любовь Советского</p>	<p>Союза". (16+). 23.00 "Большая игра". (16+). 00.10 "30 лет вместе. Игры, в которые играют люди". (12+). 01.30 "Подкаст.Лаб". (16+). 03.00 Новости. 03.05 "Подкаст.Лаб". (16+).</p> <p>РОССИЯ РТР</p> <p>05.00 «Утро России». 09.00 «Вести». 09.30 Местное время. 09.55 «О самом главном». (12+). 11.00 «Вести». 11.30 «Вести». Местное время. 12.00 «60 минут». (12+). 14.00 «Вести». 14.30 Т/с «Зацепка». (12+). 16.30 «Вести». 17.00 «Малахов». (16+). 18.00 «60 минут». (12+). 20.00 «Вести». 21.10 «Вести». Местное время. 21.30 Т/с «Дама с собачкой.</p>	<p>Новые серии». (16+). 23.30 «Вечер с Владимиром Соловьевым». (12+). 02.00 Т/с «Зацепка». (12+). 03.00 «Вести». 03.30 Т/с «Зацепка». (12+).</p> <p>RENTV</p> <p>05.00 «Самые шокирующие гипотезы». (16+). 06.00 «С бодрым утром!» (16+). 08.30 «Новости». (16+). 09.00 «Документальный спецпроект». (16+). 10.00 «Засекреченные списки». (16+). 11.00 «Как устроен мир с Тимофеем Баженовым». (16+). 12.00 «Информационная программа 112». (16+). 12.30 «Новости». (16+). 13.00 «Загадки человечества с Олегом Шишкиным». (16+).</p>	<p>14.00 «Невероятно интересные истории». (16+). 15.00 «Неизвестная история». (16+). 16.00 «Информационная программа 112». (16+). 16.30 «Новости». (16+). 17.00 «Тайны Чапман». (16+). 18.00 «Самые шокирующие гипотезы». (16+). 19.00 «Информационная программа 112». (16+). 19.30 «Новости». (16+). 20.00 Х/ф «Дитя Осириса». (16+). 21.55 «Смотреть всем!» (16+). 23.00 «Новости». (16+). 23.30 Х/ф «Рыцари справедливости». (18+). 01.40 «Самые шокирующие гипотезы». (16+). 02.25 «Тайны Чапман». (16+). 04.30 «Самые шокирующие гипотезы». (16+), гипотезы». (16+).</p>	<p>07.00 Утро ТНТ. (16+). 08.00 Однажды в России. (16+). 09.00 Однажды в России. (16+). 10.00 Однажды в России. (16+). 11.00 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 11.30 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 12.00 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 12.30 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 13.00 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 13.30 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 14.00 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 14.30 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 15.00 Т/с "Реальные пацаны". (16+).</p>	<p>15.30 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 16.00 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 16.30 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 17.00 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 17.30 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 18.00 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 18.30 Т/с "Реальные пацаны". (16+). 19.00 Т/с "Универ. Молодые". (16+). 19.30 Т/с "Универ. Молодые". (16+). 20.00 Т/с "Универ. Молодые". (16+). 20.30 Т/с "Универ. Молодые". (16+). 21.00 Т/с "Универ. 10 лет спустя". (16+). 22.00 Х/ф "Мушкетеры в 3D". (12+). 00.05 Х/ф "Агент Три нуля". (18+).</p>	<p>РОССИЯ 2</p> <p>05.00 Однажды в России. (16+). 05.50 Однажды в России. (16+). 06.00 Утро ТНТ. (16+). 7.10,45,13.00,13.44,15.00,19.00,21.02,23.00,23.35,02.00 Новости. 06.23,08.51,02.42 День в истории. (6+). 06.34,19.35,22.32 Вести. Дежурная часть. (16+). 07.34,08.32,09.50,10.35,13.14,17.21 Погода 24. (16+). 08.45,12.53,16.53,02.51 Инструкции. (16+). 09.32,13.39 Вести.Net. (16+). 12.15,14.49 Интервью. (16+). 13.17,01.43 Спецрепортаж. (16+). 17.00,17.33,20.00 Факты. (16+). 23.23 Научпоп. (16+). 03.09 Вечер с Вл. Соловьевым. (16+).</p>
--	---	--	---	--	--	---

ПЯТНИЦА 4 АПРЕЛЯ 2025 ГОДА

Table with 7 columns and 2 rows. Row 1: ПЕРВЫЙ КАНАЛ, РОССИЯ РТР, RENTV, and РОССИЯ 2. Row 2: 05.00 "Доброе утро", 18.00 Новости, 11.30 «Вести», 05.00 «Самые шокирующие гипотезы», 16.00 «Информационная программа 112», 07.00 "Утро ТНТ", 04.34,12.41 Спецрепортаж.

СУББОТА 5 АПРЕЛЯ 2025 ГОДА

Table with 7 columns and 2 rows. Row 1: ПЕРВЫЙ КАНАЛ, РОССИЯ РТР, RENTV, and РОССИЯ 2. Row 2: 06.00 "Доброе утро", 18.00 Новости, 08.35 «По секрету всему свету», 20.00 «Вести», 11.00 «Военная тайна», гипотезы, 04.06,06.05,17.20 Вести.

ВОСКРЕСЕНЬЕ 6 АПРЕЛЯ 2025 ГОДА

Table with 7 columns and 2 rows. Row 1: ПЕРВЫЙ КАНАЛ, РОССИЯ РТР, RENTV, and РОССИЯ 2. Row 2: 06.00 Новости, 16.20 "30 лет вместе", 09.25 «Утренняя почта с Николаем Басковым», тин», 16.00 «Время завтрака», 04.27,08.02,15.05,18.28 Спецрепортаж.

Table with 7 columns and 2 rows. Row 1: НТВ, НТВ, НТВ, НТВ, НТВ, НТВ, НТВ. Row 2: Понедельник, 31 марта; Вторник, 1 апреля; Среда, 2 апреля; Четверг, 3 апреля; Пятница, 4 апреля; Суббота, 5 апреля; Воскресенье, 6 апреля.

Дағыстанда мектеблэрэ 50 эдэд јени автомобил верилиб

Дағыстан Республикасы Һөкүмәтинин сәдри Абдулмүслим Абдулмүслимов республиканын 23 район вә 5 шәһәринин үмуми тәһсил тәшкилатларына 50 эдэд јени автомобили тәнтәнәли шәкилдә тәгдим едиб. Нәглијатын алынмасына 160,9 милјон рубл ајрылыб. Абдулмүслимов гејд едиб ки, һәр ил јени автобусларын верилмәси үмумтәһсил мүәссисәләринин автобус паркынын көһнәлмәси проблеминин һәллине көмәк едир.

Мүәсир стандартлара үјгүн төчһиз олунмуш ГАЗ вә ПАЗ автобусларынын тутуму 12-24 нөфәрди.

«Бөјүк шәһәрдә, кичик кәнддә вә ја учгар әразиләрдә јашамасындан асылы олмајараг, бүтүн ушагларын тәһсилә чыхышы дәвләтин приоритет вәзифәсидир. Ушагларын мектебә тәһлүкәсиз вә раһат кетмәси, валидејнләрин дә онлардан раһат олмасы үчүн шәраит јаратмаг вачибдир. Мектеб автобус паркынын системли шәкилдә јениләнмәси тәһсил системинин мүәсирләшдирилмәси вә онун әлчәтанлығынын артырылмасы истигамәтиндә мүһүм аддымдыр. Бу, Дағыстан

Республикасы Һөкүмәтинин мектебләр үчүн нәглијатын дәјишдирилмәси үзрә федерал програмда иштирак етдији илк ил дејил. Бу ил дә иштирак етмәјә давам едәчәјик. Бу күн исә бу јени автобуслар мектебләримизин паркына гошулачаг», - дејә Абдулмүслимов нәглијаты шәһәр вә районларын нүмајәндәләринә тәһвил вериб.

Гејд едәк ки, бу күн республиканын мектеб автомобил паркына 740-дан чох автомобил дахилдир. Чари тәдрис илиндә 26 миндән чох шакирдин дашынмасы тәшкил олунуб. Бу ил даһа 20 автобусун кәтириләчәји көзләнилер.

С.Сәлеһова

2600-дән чох ХҺӘ иштиракчысы вә онларын аилләри мәнзил вә коммунал хидмәт хәрчләринин бир һиссәси үчүн компенсација шәклиндә дәстәк алдылар

Бу барәдә Дағыстанын баш назири Абдулмүслим Абдулмүслимов Дағыстан Республикасы Халг Мәчлисинин сессиясындакы чыхышында иллик һесабатыны верәркән билдириб.

Баш назир гејд едиб ки, үмумиликдә 2024-чү ил Русија Президенти Владимир Путинин елан етдији «Аилә или» чәрчивәсиндә 100-ә јахын мүхтәлиф тәдбирләр һәјата кечирилиб. «Азтәминатлы вәтәндашлара саһибкарлыг фәалијәтини тәшкил етмәјә, јардымчы тәсәррүфат јаратмаға вә ја башга јолларла мөшгүллуг тапмаға имкан верән үмумиликдә 936 милјон рубл дәјәриндә 4,8 минә јахын социал мүгавиләнин бағланмасы тәмин едилиб. Хүсуси һәрби Әмәлијат иштиракчыларынын вә онларын аилә үзвләринин мүрачәјәтләринә приоритет гәјдада бахылмыш, онларла

бу күнә кими мүвафиг олараг 32 вә 205 социал мүгавилә бағланмышдыр. һәмчинин 2024-чү илдә 2600-дән чох ХҺӘ иштиракчысы вә онларын аилә үзвләри, үмумиликдә 9 милјон рублдан чох коммунал вә әсаслы тәмир хәрчләринин бир һиссәси үчүн компенсација шәклиндә јени дәстәк тәдбири алдылар. Биз ХҺӘ иштиракчыларына, еләчә дә еһтијачы олан вәтәндашлара, хүсусилә социал чәһәтдән ән һәссас категоријалара приоритет олараг бүтүн лазыми дәстәји кәстәрмәјә давам едәчәјик» - Абдулмүслимов көрүлән ишләрдән данышыб.

С.Сәлеһова

СӘМИМИ КӨРҮШ

«Дәрбәнд» гәзетинин редаксиясында кечирилән көрүшдә ана дилинин инкишафы мәсәләләри мүзакирә олунуб

Иш һәфтәсинин әввәлиндә «Дағыстан» Етномедиаһолдингиндә, «Дәрбәнд» республика гәзетинин редаксиясында шаирләр, јазычылар, ичтимаи тәшкилатларын нүмајәндәләри, ана дили мүәллимләри, тәрчүмәчиләр вә дикәр марағлы шәхсләрлә редаксия һәјәтинин көрүшү баш тутуб. Күндәлијә шәһәр вә район тәһсил мүәссисәләриндә ана дилинин ролу вә инкишаф јоллары илә бағлы мүзакирәләр дахил едилмишди.

Тәшкилатчы вә «Дәрбәнд» гәзетинин баш редактору Тәрлан Әләкбәрәв гејд едиб ки, бәлә көрүшләр ана дилинин јығылыб галмыш проблемләринин һәллине көмәк едәчәк. Дәвәт олунмуш иштиракчылар өз јарадычылыг ишләрини вә тәдгигат ишләрини бөлүшүбләр. Көрүшүн нәтичәси олараг гәрара алыныб ки, һәр бир иштиракчы социал шәбәкәләрдә Русија вә Дағыстан азәрбајчанлыларынын мәдәнијәти, поезијасы, тарихи вә әләмәтдар шәхсијәтләри мөвзусунда өз ана дилиндә шәхси блог ачсын. Бунун редаксиянын социал шәбәкәләрдә вә derbend.ru рәсми сајтында даһа да популярлашмасына хидмәт едәчәји көзләнилер.

«Дағыстан» чәмијәтинин рәјини вә һакимийәт органла-

рынын ишинә вердији гәјмәтләри билмәк чох вачибдир. Бу контекстдә мүмкүн олан һәр шәји етмәк лазымдыр ки, милли вә бәләдијә медиасы өз дил вә әрази һүдудларындан кәнара чыхсын вә Дағыстанда рус вә дикәр дилләрдә фәалијәт кәстәрән редаксиялардан олан һәмкарлары илә мәлумат пәјлашсын», - шаир вә тәрчүмәчи Фәхрәддин Гәрибсәс вурғулајыб.

Республиканын, шәһәрин вә районун танынмыш шәхсијәтләри һаггында милли дилдә материалларын һазырланмасы вә јайылмасы саһәсиндә даһа сых әмәкдашлығын зәрурилијиндән дә данышыб. Гәзетин експерти һачыкәрим һачыкәримов милли дилләрин дирчәлдилмәси, горунуб сахланылмасы вә популярлаш-

масынын вачиблијини вурғулајараг, «Дилләр дә инсанлар кими доғулур, хәстәләнир вә

өлүр. Дил хәстәдирсә, ону мүәличә етмәк лазымдыр-дирчәлтмәк, горумаг вә инкишаф

етдирмәк. Бу, Дағыстан үчүн сон дәрәчә вачибдир». Тәрлан Әләкбәрәв әләвә етди: «Дили горумаг вә инкишаф етдирмәк үчүн биринчи вә ән вачиб мәсәлә чохмилләтли районлары, кәндләри горуюб сахламагдыр. Шәһәр доғма дилләр үчүн гәбиристанлыгдыр вә дағлыларын дүзәнлијә көчү давам едәрсә, Дағыстан дилләри ја-шаја билмәјәчәк», - дејә Тәрлан Әләкбәрәв гејд едиб.

Көрүшдә «Дәрбәнд» гәзетинин баш редактору Тәрлан Әләкбәрәв, гәзетин мәсул катиби Ајна Мәммәдова, Дәрбәнд шәһәр 6 сајлы орта мектебин ана дили мүәллими Назилә Мирһәмидова, редаксия һәјәти, експерт һачыкәрим һачыкәримов, Дағыстан Республикасынын Әмәкдар артисти Мәһәррәм Әмәров, о чүмлөдән тәрчүмәчи-шаир Фәхрәддин Гәрибсәс, Азәрбајчан Дәвләт Драм Театрынын мүғәнниси вә актрисасы Зейнәб Дәрбәндли, халг шаири Мәм-мәдһәсән Бајатлы иштирак едилбәр.

«Дәрбәнд» гәзетинин баш редактору Тәрлан Әләкбәрәв

МИРЗЭ МӘНӘММӘД ТАҒЫ ГУМРИ

(1891 -1891)

XIX эсрдә Дәрбәнд шәһәрində яшайыб-јарадан азәрбајчанлы шаирләрдән ән мәшһуру Мирзә Мәһәммәд Тағы Гумри 1819-чу илдә анадан олмушдур.

Бир чох сивилизасиянын јерләшдији бир мөкан олан Дәрбәнддә халгын һәлә орта эсрләрдә, Әрәб һакимијјәти дөврүндә түрк дилиндә данышдығы мәнбәләрдә гејд едилмишдир. 19-чу эсрин орталарында Дәрбәндә сәфәр едән тәдгигатчылар, түрк дилләриндән Азәрбајчан түркчәсинин шәһәрдә кениш шәкилдә данышылдығыны вә бу дилин шәһәрдә һаким олдуғуну билдирмишләр.

Мирзә Мәһәммәд Тағы 19-чу эсрдә Дәрбәнддә јашанајан ән мәшһур шаирләрдән бири иди. Атасынын ады Ибраһимдир. О әсәрләриндә өзүндән Мирзә Мәһәммәд Тағы ибнүл-мәрһум Ибраһим вә ја Гумри кими бәһс етмишдир. Әсәрләриндә Гумри тәхәллүсүнү истифадә етмишдир. Шаирин һәјәти барәдә мәнбәләрдә кифәјәт гәдәр мәлумат јохдур. Онун һәјәти илә бағлы мәлуматлар шаир һаггында јазылмыш бир нечә мөгалә вә өз әсәрләриндән јола чыхараг әлдә едилмишдир. Мәнбәләрин вердији мәлумата көрә, Мирзә Мәһәммәд Тағы кичик јашларындан мәктәбә кедәрәк тәһсил алмыш, зәка вә чалышганлығы сәјәсиндә чох гыса заманда түрк, фарс вә һәтта әрәб дилләриндә тәһсилни тамамламышдыр. Өз дөврүнүн инсанлары арасында елм саһибни бир шәхс кими јетишмишдир.

Шаирин һәјәти һаггында әтрафлы мәлумата Фирудин бәј Көчәрлинин Азәрбајчан әдәбијјәти әсәринин XIX чилдиндә раст кәлмәк мүмкүндүр. Көчәрли онун шаирлијиндән әлавә, әсас пешәсинин тачирлик олдуғуну билдирди. Фирудин бәј Көчәрли ондан мөтәбәр тачирләрдән бири кими бәһс едир вә јазыр: Тачирликдә дә зәка вә бачарығы илә сечилән Мирзә Мәһәммәд Тағы, әтрафы вә гоһумлары арасында дәјәрли вә уғурлу бир шәхс кими танынмышдыр. Ф. Көчәрли шаирин Кәрбәлә зијарәтиндән сонра јарадычылығыны Кәрбәлә шәһидләринин вәсфинә һәср етдијини билдирди. О јазыр ки, чаванлыг әјјамыны бир мүддәт ејшү ишрәтдә кечириб, өмрүнү көзәлләрин хәттү хулына вә әбруји-һиләлиһә вә наз-ишвәсинә сәрф едән Гумри тәхминән 30 јашында Кәрбәлә зијарәтинә кедәрәк, өзүнү Имам һүсејнә дәхил салыр вә она нөвһәкәр олуб, јарадычылығыны Кәрбәлә шәһидләринин вәсфинә һәср едир. Гумри һаггында Сејид Әзим Ширвани дә мәлумат вермишдир. Белә ки, Сејид Әзим Ширвани “Тәзкирә”синдә Гумри һаггында јазыр: “Мәһәммәд Тәги ибн-Ибраһим Дәрбәнди бир чавандыр тичарәтпишә вә дәгигәндишә. Фүнуни-шеирдә өвгатын мәрәсији-Имам һүсејн әлејһиссәләмә вә шәбәһкәрдәнлығы сәрф едибдир”.

Мәнбәләрдә шаирин Мирзә Мәһди вә Мирзә Чәфәр адлы ики оғлунун олдуғу һаггында мәлуматлар вар. Онун ики оғлунун һансыса бир сәбәбдән мәнкәмәдә мүһакимә олундуғу вә даһа сонра һәбсә атылдығы сөјләнилир. Ики ил Дәрбәнддә һәбсдә галан оғулары даһа сонра Сибирдә Иркутск һәбсханасына көндәрилмишдир. Мирзә Мәһәммәд Тағынын оғуларыны хилас етмәк үчүн чох әзијјәт чәкдији, бүтүн сәрвәтини вә малыны бу ишә сәрф етдији гејд олунур. Мәнбәләрин вердији мәлумата көрә, о, өвладларынын азадлығы бурахылмасы үчүн бәзән Тифлисә, бәзән Петербурга, бәзән дә Теһрана

сәјәһәтләр етмишдир. Мирзә Мәһәммәд Тағы бүтүн сәјләринә бахмајараг, оғуларыны хилас едә билмәмишдир. Гумринин јашадығы дөврдә вә чоғрафијадә Кәрбәлә мөвзусу һаггында шеир јазма вә мәрсијә әнәнәсини башлатдығы вә бу үслубун заманла јайылараг бир әдәби жанр кими чохсајлы нүмунәләрә јол ачдығы билдирилир. Мирзә Мәһәммәд Тағы Гумри, 1891-чи илдә һичри 1307 72 јашында вәфат етмишдир. Мәнбәләрдә онун һарада вәфат етдији вә гәбринин һарада јерләшдији барәдә һеч бир мәлумат јохдур.

Мирзә Мәһәммәд Нәги Гумри демәк олар ки, бүтүн һәјәтиһә Кәрбәлә фәһиәсини тәсвир едән шеирләр јазмаға һәср етмишдир. Гумри, ифадә тәрзи бахымындан дидактик вә лирик үслуб

нүмајиш етдирмишдир. Шаирлик габилијјәтини ортаја гојмаг үчүн кәнч јашларындан шеир јазмаға башламыш, лакин бир мүддәт сонра јаздығы шеирләри јарымчыг гојмушдур. Даһа сонра даһили дүнјасыны вә өзүнү гијмәтләндирдикдән сонра јенидән шеир јазмаға башламышдыр. Шаир әслиндә, өзүндән тәхминән 350 ил әввәл јашамыш олан, Кәрбәлә мәрсијәси нөвүнүн өнчүсү вә бу нөвүн шаһ әсәрини јазан Фүзулини нүмунә көтүрмүшдүр. Әсәриндә истифадә етдији дил вә тәрз, сечдији сөзләр Фүзулини вә онун һәгигәтүс-Сүәда адлы әсәрини хагырладыр. Јарадылыш вә дүнја көрүшү бахымындан да Фүзули кими ешг мөвзусуна үстүнлүк верән вә бу ешгә көрә әзаб вә сыхынты чәкмәкдән чәкинмәјән, һәтта бу әзабдан мәмнүн олан бир шаирдир: Мәшүгдән кәрәк јетишә ашигә бәла, Ашиг дејил о кәс ки, бәладән һарасы вар. Һәр нә бәла кәлә, едәрәм чаныма гәбул. Әлбәттә, бу бәлаларымын мүддәасы вар. Чанан јолунда һәр јара бир күлдү ашигә Күлзари-синәсин нә әчаиб сәфасы вар. Дөрд мин јарә дәјиб, јенә азды синәмә, Мин дәфә чан илә чәкәрәм, һәр чәфасы вар.

“Ешг” Гумринин бүтүн шеирләриндә бәһс етдији әсас мөвзудур. Бурадакы ешг әзәли вә һәгиги ешгдир. Чүнки шаир, һәр шеји көзәл, инчә вә тәрәвәтли едән күчүн ешг олдуғуна инаныр. Онун фикринчә, бүтүн мәхлугата һөкм едән, инсанлары бирләшдирән, јашлыны

чаванла, мүсәлманы христианла, христианы мүсәлманла бир араја кәтирән, һәр бир шејин идәрәсини әлиндә сахлајан вә лазым кәлдикдә һәр шеји јохлуға гәрг едән гүввә мәһз ешгдир:

Мәкәр диванәдир үшшаг,

ешги-јардән, кечсин,

Һәваји-вәслү севдәји-рухи-

дилдардән кечсин?!
Рәвадыр тәшнеји-чәми-мәһәббәт

мејдән әл чәксин,

Гојуб зөвгү сәфани,

бадеји-күлнардан кечсин?!
Ол анда фәсли-күл тәр гөнчәнин

арајиш әјјами,

Гојармы ешг шејдә бүлбүлү

күлзардән кечсин?!
Кечәр назу нәими-чәвидандан

ашиги-садиг

Вә лакин мүшкүл ишдир

ләззәти-дидардән кечсин.
Гумри, бәнөвшә, гәрәнфил, күл, лалә,

сүнбүл, сүсән, рејһан кими чичәкләри

Ағабағыр, Чөвһәри, Дәхли, Хаки, Сәрбаз вә дикәрләри. Гумри, бу шәхсијјәтләрин һәр биринин адыны һөрмәтлә зикр едәрәк шеирләрини јаратмышдыр. Гумринин өзүнә нүмунә көтүрдүјү бу шаирләр исә ону “һәгигәтән бәди ифадә вә ширин дилә малик, ејни заманда вәзтли шеирләр устасы” кими дәјәрләндирибләр. Бәзи мәнбәләрдә Гумри шеирләриндә јалныз көзәллији тәсвир етмәклә кифәјәтләнмәјиб, халгын еһтијачларыны вә арзуларыны дилә кәтирән, һәр заман Дәрбәнд чәмаатынын мәрәсәләрини мүдафиә едән бир вәтәнпәрвәр шаир кими гијмәтләндирилмишдир.

Мирзә Мәһәммәд Тағы һаггында апарылан тәдгигатлар нәтичәсиндә онун үч бөјүк әсәринин олдуғу билдирилир. Бунлардан күнүмүзә гәдәр кәлиб чатан ән бөјүк һәчмлиси “Кәнзүл-мәсаиб” әсәридир. Дикәр ики әсәрин нә олдуғу вә ја һарада олдуғу илә бағлы мәнбәләрдә һәр һансы бир мәлумата раст кәлимишдир. 1970-чи илләрдә Азәрбајчанда Гуранла бағлы тәдгигатлар апаран Мир Мәсүмә адлы бир шәхс, Гумринин мусибәт китабыны фарсчә өјрәнмишдир.

Мир Мәсүмәнин Гумринин шеирләрини мусигили бир шәкилдә Мәһәррәм ајында ифа етдији мәлумдур. О, ифа едәчәји шеирләри өз дәфтәриндә топладығыны гејд едир. Лакин бу дәфтәрдәки шеирләрин һамысынын Гумријә аид олуб-олмадығы мәлум дејил. Мир Мәсүмәнин дедијинә көрә, Гумринин әсәрләри Сталин тәрәфиндән мәнв едилмишдир. Әслиндә, мәнбәләрдә фәрғли адларла гејд олунса да, күнүмүздә Гумријә аид олан тәк мөвчуд әсәр “Кәнзүл-мәсаиб”дир. Мәһәммәд Әли Тәрбијәт “Данишмәндани-Азәрбајчан” әсәриндә Гумри вә әсәри һаггында јазыр:

“О, әввәлләр Мәһәррәм ајында шәбәһ чыхарарды. Сонра бу иши бурахаыб, рөвзәханлығы вә Кәрбәлә һадисәләри һаггында јазмаға башлады. Гумри бу мөвзу һаггында “Кәнзүл-мәсаиб” “Мүсибәтләр хәзинәси” адлы бир мәнзүмә јазмышдыр. Әсәрдә Кәрбәлә шәһәриндә баш вермиш һадисәләр тәсвир едилди. Бу әсәр дәнә-дәнә Тәбриздә чап едилмишдир.

Әсәрлә бағлы мәлумат верәнләрдән бири дә Фирудин бәј Көчәрлидир. Онун “Азәрбајчан әдәбијјәти” китабыны чапа һазырлајан Ругијә Гәнбәр гызы Фиридун бәј Көчәрлинин бу әсәри јазаркән истифадә етдији мәнбәләри арашдыран заман, онун Гумринин “Кәнзүл-мәсаиб” әсәринин бир нечә дәфә Тәбриздә чап олундуғуну сөјләјиб, Фиридун бәј Көчәрлинин бу чаплардан мәһз һичри 1300, миладди тарихлә исә 1882-чи илдә Тәбриздә чап олунмуш нүсхәсиндән истифадә етдијини гејд едир.

19-чу эсрдә јашамыш Молла Мирзә Мәһәммәд Тағы тәрәфиндән гәләмә алынмыш Күлзар ја да Кәнзүл-мәсаиб адланан әсәр Иран, Ираг, Румели, Сурија кими әразиләрдә вә Анадолу әләвиләри арасында јас мәрәсимләриндә ән чох охунан әсәрләрдән биридир.

Кәнзүл-мәсаиб әсәриндә, Мәһәммәд пејғәмбәрин вәфатындан сонра башлајан хилафәт мүбаризәләриндән, һүсејнин Кәрбәләдә шәһид едилмәсинә гәдәр баш верән тарихи һадисәләр ардычыл шәкилдә гәләмә алыныб. Бу мәнәда, әсәр јалныз јашанан һадисәни дејил, ејни заманда Ислам тарихини дә тәгдим едир. Әсәр Кәрбәлә һадисәсини еһтива едән вә бу һадисәдә иштирак едән шәхсләрин дилиндән түркчә дејилән шеирләрдән ибарәтдир. Бу ифадәләрин Азәрбајчан дилиндә үмуми ады нөвһәдир.

Рүстәм БӘНЛҮЛҮЗӘДӘ

ТАРИХДЭН СЭИФЭЛЭР

БӨҮК ХЕЛРИЛЭЧИ НАЧЫ ЗЕЙНАЛАБДИН ТАҒЫЈЕВ

Начы Зейналабдин Тагы оғлу Тагыјев 1823 - 1924, Азербайжан Мултимилјончу, 20- эсрдэ Бакыда эн бөүк нефт саһибкары, иш адамы. Тагыјев Азербайжанда тәһсилин вә мэдәнијјәтин формалашмасына вә инкишафына көмәк едирди. Эбәс јерә дејил ки, Азербайжан халгы она милләтин атасы адыны вермишди.

Зейналабдин Тагыјев 10 јашында анасыны итирмишди. Аиләдәки ағыр вәзијјәт ону ишләмәјә вадар етдијиндән тикиндә күнү 6 гәпијә палчыг дашымышдыр. 12 јашында даш јонмушдыр. 15 јашында дашгојан-бәнна олмушдыр. Бир гәдәр пул топлалдыгдан сонра ики мағаза алыб орада сәнәјә мәнсулу сатмаға башламышдыр. 1870-чи илдә Тагыјев керосин алмаг үчүн ики чәни олан завод тикир. Керосинә о вахт тәләбат чох иди. 1872-чи илдә нефт чыхармаја капитал гојараг ики гуу газдырыр. 1886-чы илдә нефт истәһсалы вә нефтајырма илә мәншул олан, пәја әсәсләнан фирма ачыр. 1897-чү илдә өзүнүн шәхси фирмасыны јарадыр. 20-чи әсрин әввәлиндә тохучулуг сәнәјеси јаратмаг мәнсәдилә

Русијада парча истәһсал едән чох бөүк бир фабрика тикиб, Хәзәр мануфактура чәмијјәтини јарадыр, тичарәт әмәлијјатлары апармаг үчүн 1914-чү илдә башга иш адамлары илә биркә коммерсија банкы јарадараг идарә һејәтинин сәдри сечилир, 1916-чы илдә Балыг сәнәјеси илә мәншул олан акционер чәмијјәтини тәшкил едәрәк балыгчы торлары алыр, вәтәкәләр јарадыб, балыгчылыг тәсәррүфатыны тәшкил едир. Дагыстанда вә Азербайжанда балыгы консервләшдирән, гурудан заводлар тикир, сојудучу камералар јарадыр. 1917-чи илин сонунда З. Тагыјевин мүлқијјәти 30 милјон рубл иди. О, әлиачыгылыга хејријә ишләринә вәсаит ајырыб, бу күнүн өзүндә дә фәалијјәт көстәрән мәктәб вә театр, гызлар мәктәби ачыб,

онлар үчүн ајрыча бина тикдириб. Гәзет вә журнал тәсис едир. Онуң вәсаити һесабына Азербайжанын оғул вә гызлары Инкилтәрә, Алманија, Франса вә Русијада тәһсил алырлар. Нәриман Нәриманов, Мәммәд Әмин Рәсулзаде вә башгалары онун вәсаитилә охумушлар.

XX әсрин әввәләриндә Пакистанда о дөврдә Британија һиндистаны 100 миндән чох инсан өлүмчүл хәстәликдән өлүр. Азербайжанлы милјончу вә хејријәчи Начы Зейналабдин Тагыјев өз һесабына 300 миндән чох таун пәјвәнди алыр вә Пакистана көндәрир. Мәһз бу фактор Пакистанда вәба үзәриндә гәләбәдә әсәс рол ојнады. Пакистанда бу һекајә 20 ил әрзиндә дилдән-дилә өтүрүлүб. Јалныз 1947-чи илдә Пакистанын мүстәгиллик әлдә етмәсиндән сонра бу факт дәрслијә дахил едилмишди. О вахтдан Пакистан халгы Азербайжаны гардаш дөвләт кими таныјыр Пакистан Гарабаг мүнәгишәсиндә Азербайжанын мөвгејини

дәстәкләјир, Азербайжан исе Кәшмирә мәнсул мәсәләдә Пакистаны дәстәкләјир. Пакистан дунјада Ермәнистаны танымајан јекәнә өлкәдир.

З. Тагыјев Русија империясынын, Бухара әмиринин, Иранын орденләрилә тәлтиф олунмушду. Азербайжанда коммунист режими гуруланда З. Тагыјев күнүллү оларәг өзүнүн бүтүн мүлқијјәтини Азербайжан коммунист һөкүмәтинә багышламышды. О, Совет һөкүмәтинин она өмрүнүн ахырынадәк тәһким етдији Мәрдәкәндакы багында 1924-чү ил сентјабрын 1-дә 86 јашында вәфат етмиш вә сентјабрын 4-дә дәфн едилмишди.

ПОЕЗИЈА НАГГЫНДА ДУШУНЧӘЛӘР

ШЕИР МӘНИМ СӘДАГӘТЛИ ДОСТУМДУР

Бу мәнәда шаир Фәхрәтдин Оручун ашағыдакы "Гызым Илминаза" шеиринин мәләһәтинә, көзәллијинә, мәнә вә дүшүндүрүчү тәсириңә фикир верин:

Мән өлсәм, аһ чәкиб ағлама әсла,
Көзүнүн јашыны көрмәсин анан.
Шәклими көстәриб, өзүнү сахла,
Адына ләкәләр јахмасын надан.

Аллаһым, бу тәби нијә вермисән,
Тәләјә ағылан дашды јаздығым.
Шеирлә өмрүмә гәм көндәрмисән,
Јашла јујулуду өлүм јастығым.

Кизләт, һеч охума китабларымы,
Шеир кимә кәрәк, гој итсин изим.
Өлүнчә төкмүшәм көз јашларымы,
Бәсимдир, ағлама, ағлама, гызым.

Нә гәдәр тәсиредичи, үрәксыздыран
ифадәләрлә шаир јарадычылыгга мәншул
олдугу һәјәт тәрзини ифадә едә билмишди.

Фәхрәтдин Оручун вахсыз дүүнјадан
көчән гардашынын әзиз хатирәсинә итһаф
едији "Гардашым" шеирини охујан охучу,
инанырам ки, шеири охујаркән, дәрин
хәјәлләра вармадан, үрәји сызылдамадан
охуја билсин:

Көзүмдән кетсәдә үрәјимдәсән,
Бирчә ан свинә гајыт, гардашым.
Һәр ан лазымсан, кәрәјимдәсән,
Сәнинлә севинәк, гајыт, гардашым.

Јарам сағалмајыб, дәрин көрүнүр,
Үзүмдә јүз дәрдим, сәрим көрүнүр,
Дүнја јығылса да јерин көрүнүр,
Көрүшәк сәнинлә, гајыт гардашым.

Үрәјин доланда дәриндән чәкдијин аһ
кимидир шеир, ичиндәки тәләтүмләри
парчалајыб һаваја бурахыр. Сусајанда бир
нәфәсә башына чәкдијин су кими јанан
үрәјинә сәринлик кәтирир. Бәзән, ағлајанда
көзүнү силән, тәсәлли верән мейрибан доста
да чеврилә билир.

Елә шеирләр охујурсан, елә билирсән ки,
дүшүндүкләрини һачанса шаирә сөјләмисән,
о да бунлары өз адындан јазыб. Мисралар
әјна кими сәни өзүнә көстәрир. Бәндләр
сәни чаш-баш салыр - Шаир мәнә һардан
таныјыр? - дејә дүшүнүрсән. О шеирләри
охујан күнәдәк елә билирсән ки, дахилиндәки
һиссләр тәкчә сәнә мәнсулсудур, һеч кәс сәнин
кими јанмајыб, сәнин кими севмәјиб вә сәнин

кими пешман олмајыб. Охудугун андан
сонра нә гәдәр ејни чүр дүшүнән адамларын
олдугундан ја тәәччүбләнир, ја да тәсәлли
алырсан. Көрүрсән ки, һәр кәс јаньыла билир.
Сонра унудурсан өз дәрдләрини, башгалары-
нын дәрдинә јанырсан.

Шаир Фәхрәтдин Оручун поетик
јарадычылыгы олдуғча зонкинди. Шаирин
шеирләриндә әсәс јери елимиздә, обамызда
јашајыб-јарадан инсанлара һәср едилмиш
шеирләр тәшкил едир. Бу мәнәда Дәрбәнд
рајонунда, еләчә дә республикамызда кениш
танынмыш габагчыл тәсәррүфат рәһбәри
Јәһја һәчыјевә һәср етдији шеир ади инсан-
нын зәһмәтинә верилән бариз нүмунәдир.
Шаир бу инсанын зәһмәтини сәмадан кәлән
бир төһфәјә бәнзәдир:

Сән елләр оғлусан, елләр дајағы,
Мин алгыш фәдакар елиңә Јәһја.
Елә бил сәмадан бир төһфә кими,
Хејирдән пәј дүшүб әлиңә, Јәһја.

Бәнзәјир чәннәтә Тәркәмә јурду,
Сән доғма елиндә харигә гурдун
Әмәјин күл ачды, сән буну көрдүн,
Нәғмәләр јашајыр дилиңә, Јәһја.
Шеири һхудугча охучунун көзләри
өнүндә Јәһја һачыјевин рәһбәрлији алтында
Дәрбәнд рајонунун Тәркәмә чөлләриндә
олан учсуз-бучасыз үзүмлүкләр, тәсәррүфат
зәмиләри, орда чалышан инсанларын фәкар
әмәји һисс олунур, сән дә онлара гошулуб
севинирсән. Шаир буну бир парча шеирдә
елә чаларларла чанландырыб ки, истәр-
истәмәз шаирин мәнәһәтинә мәәтәл га-
лырсан. Бах, будур шеирин күчү, охучунун
сәдагәтли досту.

Шаир һүсејн Дәрдлинин шеирләриндә
вәтән, вәтәнә бағлылыг, доста садиглик вә
саирә мөвзулар өн чәркәдәдир.

Митәһи дағларынын чыхдым сејринә,
О гартал гајалар јыхмасын мәнә.
Кундаһар охшајыр назлы кәлдинә,
Имстәрә гојнуна гој сыхсын мәнә.

Көр нечә јзүнә чәкибдир сығал,
Мејвәли гағларын бәзәји зоғал.
Ова-ханы, Ов-Саләһ, буз сулу Дамгар,
Сујундан авј версин, үзмәсин мәнә.

Шаир өз шеирләриндә вәтәнини,
доғуғулдуғу ел-обаны, доғма кәндени вәсф
етмәкдән, елә бил ки, һәзз алыр. Гајгысыз,

шән, ушагылыг илләринә гајыдыр.

Мисраларын дәринлијинә варыб,
һәјәтынын ачылары илә баш-баша га-
лан, һардаса ону кими пешман биринин
олдугуну билиб онунла сөһбәт етмәји
арзулајан јохдурму арамьзда? Башымыза
кәлмәјибми? Кәлиб, бал кими дә кәлиб,
амма јазан олмајыб. Шәхсән мәним бүтүн
һиссләрими бу мисралар чарх кими итиләјир.
Нә кизләдим, бәзән дугуларымы олдуғу
кими ифадә едә биләчәк бир шеир јазмаг
истәмишәмсә дә үрәјимчә алынмајыб. Белә
вахтларда көмәјимә шаирләримиз чатыб.
Һәрәсинин бир шеири руһуму охшајыб,
сакилтәшдириб. Фәхрәтдин Оручун, һүсејн
Дәрдлинин, Елман Аббасын вә башгала-
рынын шеирләрини охујуб үрәјимдә бир
сакитлик, јүнкүллүк, раһатлыг һисс етир.

Динчәлмәк үчүн дә шеирә үз тутурам.
Онлар мәним һәмдәмим, сәдагәтли достла-
рымдыр.

ВЫБИРАЙ СЛУЖБУ ПО КОНТРАКТУ

НОВЫЕ УСЛОВИЯ

ВЫПЛАТЫ ОТ
1,5 МЛН*

ЗАРПЛАТА ОТ
210 ТЫС

500 т.р. - РД, 400 т.р. - РФ,
+500 - РД через Полк резерва,
от 100 до 400 т.р. - от муниципалитета

117 фед.
номер

Пункт отбора по РД
8 (989) 484-69-95

Баш редактор
Т.Г. ӘЛӘКПӘРОВ

Мәсул катиб
А.Һ. МӘММӘДОВА

Шөбә редакторлары:
К.Г. БАБАЈЕВА
Р.М. МУСАЈЕВ

Мүхбирләр:
А. МӘДӘТОВА
К. ОМАРОВА
С. САЛӘНОВА
Һ. АСЛАНОВ

УЧРЕДИТЕЛЬ:
Агентство
информации и печати
Республики Дагестан

ИЗДАТЕЛЬ:
ГБУ РД «Этномедиахолдинг
«Дагестан»

Руководитель
ГБУ РД «Этномедиахолдинг
«Дагестан»
А.А. ДЖАМАЛУТДИНОВ

Приемная: Тел/ФАХ 66-00-25

ООО «Феникс-пресс»
Адрес издателя:
368430, Республика Дагестан,
Шамильский район, с. Хебда,
ул. Сураката Асиятловова, д.1

РЕДАКЦИЈАНЫН
ВӘ НӘШРИЈАТЫН
ҮНВАНЫ:

368600, Дағыстан
Республикасы,
Дәрбәнд шәһәри,
Ленин күчәси, 37
www.derbend.ru

(E-mail: gazetaderbend@mail.ru)

Телефонлар: баш
редактор 89894856030,
үмуми шөбә 89604204987

Гәзетин чапынын
кејфијјәти барәдә
мәтбәәјә мурәчиәт едә
биләрсиниз.

Рабитә, информәсија технолоки-
алары вә күтләви коммуникација-
лар саһәсиндә нәзарәт үзрә
Федерал хидмәт
(Роскомнадзор).

Күтләви информәсија васитәлә-
ринин гејдијјәти һагында
Шәһадәтнамә

ДР үзрә рабитә, информәсија
технолокијалары вә Күтләви
коммуникацијалар саһәсиндә
нәзарәт үзрә Федерал хидмәт
идарәси.

ПИ № ТУ05-00428
21.05.2019 г.

Материалларда кедән

фактлар үчүн мөүллифләр мө-
сулијет дашыјырлар. Мөүллиф-
ләрин мөвгеји илә редакцијанын
мөвгеји ујғун көлмәјә биләр.

26.03. 2025.

Фактики оларәг 9.30
Саат 10.00

Тираж 707
Сиф. №